

شرایط بهتر برای پدر و مادر شدن

قانون فرزندخواندگی ما کم کسری زیاد دارد آنقدر که شرایط گرفتن فرزند خوانده بسیار دشوار است.

پرورشگاه‌ها پر است از بچه‌های بی پدر و مادر و شهر پر از خانه‌های بی بچه، برای همین هم درصدد تغییر آن هستند که این تغییر البته مزایای زیادی دارد: مثلاً اینکه سن فرزندخواندگی در این قانون از ۱۲ سال به ۱۸ سال افزایش یافته، در قانون پیشین کودکانی قابل واگذاری‌اند که ۳ سال از سرپرستی آنها در بهزیستی گذشته باشد و این زمان در قانون جدید به ۲ سال کاهش می‌یابد.

همچنین در قانون فعلی، فرزندخوانده فقط به والدینی داده می‌شود، که حداقل ۵ سال از ازدواج آنها گذشته باشد و صاحب فرزند نشده باشند، اما در لایحه جدید در صورت تصویب در مجلس باز هم اولویت اول با این گروه است، اما در اولویت دوم خانواده‌هایی که یک فرزند داشته باشند، اما به عللی دیگر صاحب فرزند نمی‌شوند نیز می‌توانند فرزند خوانده بگیرند.

یک نکته خیلی جالب دیگر اینکه در این قانون زنان و دختران مجردی که از موقعیت و جایگاه مطلوب اقتصادی و اجتماعی برخوردارند، اما به هر علت ازدواج نکرده‌اند، در اولویت بعدی دریافت فرزندخوانده هستند و در این مورد شناسنامه کودک به نام فامیل مادر برای کودک صادر می‌شود که پیشرفت بسیار مهمی هم در حقوق زنان و هم در حقوق کودکان است. یک نکته بسیار مهم دیگر اینکه عده زیادی از کودکان بهزیستی دارای پدر، مادر یا جد پدری هستند که به هر دلیل به علت زندانی بودن آنها، طلاق، نداشتن صلاحیت و یا هر علت دیگر در بهزیستی نگهداری می‌شوند و مطابق قانون امکان واگذاری به صورت سرپرستی موقت وجود ندارد که در قانون آماده تصویب، این مسأله حل شد.

مشخصات موکل

نام : مهناز
سن : ۳۳

وضعیت ظاهری : جوان و سرحال..
پیداست ورزشکار است. کمتر از سن خودش نشان می‌دهد.
وضعیت خانوادگی: متاهل. بدون فرزند با همسرش روابط حسنه دارد.
موضوع پرونده: فرزند خواندگی

حقیقی کودک با هماهنگی دادگاه قابل فسخ است.

پدری و مادری کردن

بعد از اینکه حکم سرپرستی صادر شد، دیگر پدر خوانده و مادر خوانده پدر و مادر طفل محسوب می‌شوند و نگهداری و تربیت طفل از وظایف آنان است، مطابق قانون، نگهداری و تربیت از حقوق و تکالیف ناشی از سرپرستی است که بر این اساس نگهداری و تربیت طفل بر عهده سرپرستان وی است و همانگونه که پدر و مادر مکلف به نگهداری و تربیت فرزندان نسبی خود هستند، مکلف به نگهداری و تربیت فرزند خوانده نیز هستند و جالب است بدانید در مواردی که اختلاف میان زوجین متجر به جدایی آنان می‌شود، دادگاه در مورد نگهداری طفل تحت سرپرستی به ترتیب مقرر در قانون اقدام خواهد کرد؛ یعنی نگهداری طفل را با توجه به مصلحت او به یکی از سرپرستان یا شخص ثالث واگذار خواهد کرد. از وظایف مهم والدین در مورد فرزند خوانده اعطای نام خانوادگی است. در حقیقت این قضیه از حقوق و تکالیف ناشی از سرپرستی است و پس از قطعی حکم سرپرستی، طفل با نام خانوادگی زوج نامیده خواهد شد. اگر خدایی نکرده یکی از زوجین بمیرد هم با فوت زن و شوهر موضوع سرپرستی منتفی است و باید برای طفل قیم معین شود و هر گاه دیگری، از لحاظ استطاعت مالی و اخلاقی، بتواند به سرپرستی ادامه دهد، به تنهایی این وظیفه را عهده‌دار خواهد شد.

باز هم نفقه

در مورد خرجی دادن به فرزند خوانده هم قانون سکوت نکرده است: نفقه یا همان خرج زندگی طفل بر عهده سرپرستان وی است، به گونه‌ای که در روابط بین والدین و فرزندان وجود

دارد، بدین معنا که در وهله اول بر عهده مرد و در صورت عدم توانایی مرد بر عهده زن است. در حقیقت احکام مربوط به نفقه در روابط بین فرزندخوانده و پدر و مادر واقعی اجرا می‌شود و این مسأله با فرزندخواندگی از بین نمی‌رود و این امر تا زمانی است که کودک به سرپرستی نیاز دارد و زوجین سرپرست در اجرای این تکلیف مقدم بر آنان هستند.

طفل تحت سرپرستی نیز مانند اطفال دیگر باید از سرپرست خود اطاعت کند و به او احترام بگذارد. اداره اموال و نمایندگی قانونی از دیگر حقوق و تکالیف ناشی از سرپرستی است که بر این اساس اداره اموال و نمایندگی قانونی طفل به عهده سرپرست خواهد بود، بنابراین دادگاه در راه مصلحت طفل می‌تواند اداره اموال و نمایندگی قانونی طفل را به شخص دیگری واگذار کند.

ابطال حکم سرپرستی

ابطال حکم سرپرستی در حقیقت کابوسی است که والدین همیشه بعد از این همه دنگ و فنگ و رعایت تشریفات قانونی همیشه درگیر آنند. اما چه موقع حکم سرپرستی ابطال می‌شود؟
- هر گاه در اثر اعتراض پدر و مادر حقیقی طفل معلوم شود که شرایط صدور حکم فرزندخواندگی جمع نبوده یا در جریان دادرسی حلیه‌ای به کار رفته است، دادگاه صادر کننده باید آن را ابطال کند.

- از دیگر موارد، تقاضای دادستان از دادگاه در صورت سوء رفتار و عدم صلاحیت زوجین، تقاضای سرپرست به علت سوء رفتار کودک یا از دست دادن استطاعت مالی، توافق کودک با سرپرست پس از رسیدن به سن قانونی یا موافقت سرپرست با والدین واقعی کودک، از مواردی است که حکم سرپرستی فسخ می‌شود.

پرسش و پاسخ حقوقی

می‌توانید سوال‌های حقوقی خود را از طریق نشانی ایمیل iranbanoo@icpi.ir با مشاور حقوقی ما در میان بگذارید.

■ بنده با همسر در دوران عقد هستیم و ایشان باکره نیستند و رابطه نزدیکی بین ما صورت گرفته است. البته ایشان هنوز در منزل پدرشان سکونت دارند. به دلیل برخی مشکلات به وجود آمده ایشان اقدام برای دریافت مهریه و نفقه کرده‌اند و با توجه به اینکه بنده مالی ندارم احتمالاً مهریه بنده اقساطی می‌شود. هنوز دادگاه نفقه تشکیل نشده است و چند روز دیگر است. بنده قوانین نفقه را به وفور در اینترنت مطالعه کردم ولی متوجه چند موضوع نشدم.
۱- آیا اینکه همسر باکره نیستند می‌توانند تا قبل از پرداخت مهریه، نفقه دریافت کنند یا باید در منزلی که بنده برای ایشان تهیه کرده‌ام زندگی کنند و تمکین کنند در غیر این صورت به ایشان نفقه تعلق نمی‌گیرد؟
۲- بنده چه زمانی باید درخواست الزام به تمکین بدهم تا ایشان تمکین نکنند و از پرداخت نفقه معاف شوم؟
۳- با توجه به اینکه هنوز جلسه دادگاه تشکیل نشده است آیا می‌توانم درخواست الزام به تمکین بدهم؟

ای کاش به جای مطالعه زیاد برای داشتن اطلاعات پیرامون نفقه راه و چاه به دست آوردن دل همسران را پیدا می‌کردید به هر حال نفقه زنی که حق حبس ندارد منوط به تمکین است و برای دادن درخواست هم شما فوراً باید اظهارنامه تمکین بفرستید. از تاریخ صدور حکم تمکین و اجرای آن خاتم شما در صورت عدم تمکین مستحق دریافت نفقه نیست.

■ بنده دانشجو هستم. در دی ماه سال ۹۰ در حال عبور از خیابان از روی خط عابر پیاده بودم که با یک خودرو تصادف کردم که باعث در رفتگی و شکستن قوزک پایم شد و فقط یک ماه مانده بود تا تاریخ دفاعم که به خاطر تصادف پیش آمده نتوانستم دفاع کنم و یک ترم سنوات خوردم و باید شهریه یک ترم خوابگاه و دانشگاه را پرداخت نمایم که حدود ۲ میلیون تومان می‌شود. دو ماه پایم در گچ بود بعد هم که برایم حضار به آمد و به دادگاه مراجعه کردم در دادگاه متأسفانه طرف حاضر نشد و وقت تجدید شد ولی من از قاضی سوال کردم که آیا این هزینه‌های پزشکی و این شهریه دانشگاه و خوابگاهم پرداخت خواهد شد یا نه؟ که ایشان گفتند فقط دیه پرداخت خواهد شد و آنقدری هست که این هزینه‌ها را پوشش بدهد. حالا سوال من این است که آیا دیه شامل این هزینه‌ها هم می‌شود یا نه؟

سوالی که شما عنوان نمودید در حقیقت مسأله‌ای است که مدت‌هاست میان حقوقدانان مطرح است: در حال حاضر نظر اکثریت قضات بر اساس چند رأی اصراری دیوان عالی کشور این است که دیه همه خسارات و ضرر و زیان‌ها را پوشش می‌دهد و نمی‌توان خسارات دیگر را مطالبه نمود. ولی برخی هم اعتقاد دارند که می‌توان از باب تسبیب و قاعده لاضرر و نفی حرج و مسئولیت مدنی خسارات دیگر مثل هزینه‌های پزشکی را مطالبه نمود و ظاهر در قانون آیین دادرسی کیفری که هنوز اجرایی نشده مطالبه خسارت مازاد بر دیه پذیرفته شده است. مقدار دیات هم در حکم به وسیله قاضی اعلام می‌شود.